

YTTRANDE

Dnr Ku2015/02515/KL

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 22 februari 2016

Museiutredningen (SOU 2015:89)

Sammanfattande synpunkter

Svensk biblioteksförning ställer sig i huvudsak bakom utredningens förslag om att införa en särskild museilag som slår fast de allmänna museernas uppgift samt deras roll som självständiga kulturinstitutioner i förhållande till respektive huvudman. Den föreslagna lagstiftningen är att betrakta som en komplettering till gällande lagstiftning kring arkiv och bibliotek vilket är välkommet.

Svensk biblioteksförning vill särskilt framhålla att:

- Det är positivt att kraven på ämneskunskap och kompetens skrivs in i lagstiftningen.
- Det finns goda skäl att samla ansvaret för digitalisering på en myndighet för att effektivt arbeta med att digitalisera, bevara och tillgängliggöra samlingar inom museer, arkiv och bibliotek.
- Riktlinjer om bibliotek och informationsförsörjning bör inkluderas i relevanta styrdokument för statliga museer, vilket idag till stor del saknas.

10.3.3 Respektera museernas fria ställning

Svensk biblioteksförning instämmer i förslaget. Det är avgörande att säkerställa institutionernas frihet gentemot sina huvudmän avseende deras verksamhet. Detta var också något som föreningen framhöll i sitt remissvar till nuvarande bibliotekslag, då formulerat som att (bibliotekens utbud) ”inte ska vara föremål för någon form av ideologisk, politisk eller religiös censur och inte heller för kommersiella påtryckningar.”

10.3.5 Kunskapsuppbyggnad av hög kvalitet

Svensk biblioteksförning instämmer i förslaget. Det är väsentligt att säkerställa att de institutioner som lagstiftningen omfattar präglas av kompetens och ämneskunskap. Denna ståndpunkt förde föreningen fram i beredningen av nuvarande bibliotekslag. Svensk biblioteksförning påtalar därför behovet av att komplettera nuvarande lagstiftning på det området.

I föreningens remissvar föreslogs följande skrivning: ”Biblioteksväsendet ska ha tillräckligt många anställda med relevant kompetens. Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får besluta bestämmelser om behörighetskrav för bibliotekspersonal.”

10.5 Inrätta en ny myndighet för museifrågor

Det är angeläget att en myndighet har till uppgift att följa upp och främja museiverksamheten i hela landet, oavsett huvudman, samt utveckla system för kvalitetssäkring. För att detta ska vara framgångsrikt krävs tillräckliga resurser för den tänkta myndigheten eftersom den annars riskerar att bli för svag i förhållande till institutionerna vars verksamhet den ska följa.

Förslaget om att inrätta en särskild myndighet för sektorn är också ett område där det saknas motsvarighet inom bibliotekssektorn, där Kungliga biblioteket (KB) har ett mer begränsat ansvarsområde, nämligen att "ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. I likhet med utredningens förslag bör även KB få det uppdraget inom bibliotekssektorn som utredningen föreslår för museisektorn.

10.5.4 Bistå museerna i frågor om digitalisering

Det finns goda skäl att samla ansvaret för digitalisering på en myndighet för att främja ett kvalitativt och effektivt arbete för att digitalisera, bevara och tillgängliggöra samlingar inom museer, arkiv och bibliotek. Det finns mycket att vinna på att tillsammans arbeta med gemensamma standarder och lagring då det kräver kompetens och stora resurser. Vi vill också framhålla bibliotekens arbete med digitalisering och att detta är en fråga där det sker en snabb utveckling, som också är föremål för exempelvis KB:s arbete med en nationell biblioteksstrategi. Svensk biblioteks förening avstår att ta ställning till frågan om ansvaret för digitalisering ska läggas på en etablerad eller på den nyinrättade myndighet som utredningen föreslår.

10.6 Se över instruktioner och styrdokument

Svensk biblioteks förening instämmer i utredningens bedömning. Vi vill lyfta fram de bibliotek som idag finns vid museerna, varav många idag är tillgängliga för allmänheten, och därmed en integrerad del av deras verksamhet. Idag saknas i stort sett bestämmelser kring bibliotek och informationsförsörjning i myndighetsinstruktioner och motsvarande styrdokument, vilket bör åtgärdas. I rapporten "Effektiv vetenskaplig kommunikation – för forskning, utbildning och nyttiggörande", som Svensk biblioteks förening tog fram 2015, tas särskilt behovet av att samordna myndigheternas digitala informationsförsörjning upp.

Statliga museer bör ges i uppdrag att redovisa hur de säkrar sin vetenskapliga informationsförsörjning. Uppdraget borde innefatta att redovisa vilka problem som finns när det gäller att införskaffa digitala resurser samt vilka samordningsbehoven är. En sådan redovisning skulle kunna bilda utgångspunkt för en välbehövlig diskussion om myndighetsbibliotekens roll och framtida utvecklingsmöjligheter, samt samarbete och gemensamma lösningar i den statliga sektorn.

I detta ärende har Svensk biblioteks förenings styrelse beslutat. Björn Orring har varit föredragande.